

Nr 6.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 239 § lagen den 22 juni 1911 (nr 74) om bankrörelse; given Stockholms slott den 27 november 1953.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till lag om ändrad lydelse av 239 § lagen den 22 juni 1911 (nr 74) om bankrörelse.

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen föreslås en höjning av banklagens maximibelopp för bankaktiebolags bidrag till bestridande av kostnaden för bankinspektionens organisation och verksamhet från två hundra del procent av sammanlagda beloppet av bankbolags egna fonder till tre hundra del procent av detta belopp.

Förslag

till

lag om ändrad lydelse av 239 § lagen den 22 juni 1911 (nr 74) om bankrörelse.

Härigenom förordnas, att 239 § lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

239 §.

Till bestridande av kostnaden för bankinspektionens organisation och verksamhet skall bankbolag årligen erlägga bidrag enligt bestämmelser, som meddelas av Konungen. Detta bidrag utgår efter visst, för samtliga bankbolag, över vilka bankinspektionen har att utöva tillsyn, lika förhållande till sammanlagda beloppet av bankbolags egna fonder vid utgången av nästföregående kalenderår, men må icke överstiga *två* hundra delars procent av detta belopp.

Till bestridande av kostnaden för bankinspektionens organisation och verksamhet skall bankbolag årligen erlägga bidrag enligt bestämmelser, som meddelas av Konungen. Detta bidrag utgår efter visst, för samtliga bankbolag, över vilka bankinspektionen har att utöva tillsyn, lika förhållande till sammanlagda beloppet av bankbolags egna fonder vid utgången av nästföregående kalenderår, men må icke överstiga *tre* hundra delars procent av detta belopp.

Bankbolag åligger — — — bestämma ersättningsbeloppet.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

¹ Senaste lydelse av 239 § se 1933:277.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland i statsrådet å Stockholms slott den 6 november 1953.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, fråga om *ändring av 239 § lagen den 22 juni 1911 (nr 74) om bankrörelse* samt anför därvid följande.

Enligt 239 § lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse skall bankaktiebolag till bestridande av kostnaden för bankinspektionens organisation och verksamhet årligen erlægga bidrag enligt bestämmelser, som meddelas av Konungen. Detta bidrag utgår efter visst, för samtliga bankbolag lika förhållande till sammanlagda beloppet av bolagets egna fonder vid utgången av nästföregående kalenderår, men må icke överstiga två hundra delar procent av detta belopp.

Ifrågavarande bidrag utgår jämlikt kungörelsen den 30 januari 1953 (nr 19) angående bankaktiebolags bidrag till bestridande av kostnaden för bankinspektionen från och med år 1953 med det sålunda i lagen om bankrörelse stadgade maximibeloppet.

I sin berättelse över den år 1951 verkställda granskningen angående statsverket framhöll *riksdagens revisorer* under § 20, bland annat, att en konsekvent tillämpning av den i övrigt fastslagna principen för finansiering av verksamheten vid bank- och fondinspektionen, sparbanksinspektionen och försäkringsinspektionen självfallet borde leda till att de med verksamhetens bedrivande sammanhängande kostnaderna utan undantag täcktes genom bidrag av de kontrollerade institutionerna själva. Jämväl kostnaderna för personalens pensionering borde därför inordnas i det specialbudgetsystem, som tillämpades för ifrågavarande myndigheter, och belasta respektive diversemedelsfonder. För kostnadernas fastställande kunde därvid olika principer övervägas. Å ena sidan syntes ersättningarna kunna beräknas med utgångspunkt från de årliga kostnaderna för faktiskt utgående pensioner, å andra sidan kunde de utmätas på grundval av de försäkringstekniskt

beräknade pensionsavgifter, inklusive rörligt tillägg, som borde upptagas till täckande av blivande pensionskostnader för den i tjänst varande personalen. Budgetmässigt sett borde de beräknade pensionskostnaderna uppföras som en särskild anslagspost i den för vederbörande myndighet fastställda staten samt av myndigheten utbetalas till statskontoret för att tillgodoföras vederbörande pensionsanslag. Revisorerna föreslog, att frågan om pensioneringskostnadernas bestridande vid bank- och fondinspektionen, sparbanksinspektionen och försäkringsinspektionen samt i samband därmed en omläggning av redovisningssystemet på sätt revisorerna antytt, skulle upptagas till omedelbart övervägande. På förslag av statsutskottet gjorde riksdagen hos Kungl. Maj:t framställning i enlighet med revisorernas förslag (SU 1952:145; Rskr 293).

I anledning av riksdagens sålunda gjorda framställning har i de för sparbanksinspektionen och försäkringsinspektionen för budgetåret 1953/54 fastställda staterna upptagits särskilda anslagsposter till pensioner. Härvid har Kungl. Maj:t föreskrivit, att vederbörande inspektion skall från ifrågavarande anslagspost i enlighet med av statskontoret respektive statens pensionsanstalt meddelade uppgifter till statskontoret utbetala ett belopp, svarande mot de på inspektionen belöpande faktiska pensionskostnaderna under budgetåret; erhållet belopp skall av statskontoret tillgodoföras vederbörande pensionsanslag.

I skrivelse den 11 maj 1953 har *bank- och fondinspektionen* upptagit förevarande spörsmål till behandling och därvid framhållit bland annat följande.

Enligt vad inspektionen under hand inhämtat kunna de pensionsförmåner — inklusive tjänstelivränta i ett fall — som under budgetåret 1953/54 förväntas bli utbetalda, beräknas uppgå till sammanlagt cirka 52 500 kronor; härutöver kan tjänstelivränta i ytterligare ett fall komma att utgå, men dennas storlek kan för närvarande icke angivas. Det rör sig sålunda om belopp, som i förhållande till inspektionens övriga utgifter ingalunda äro obetydliga, och det måste här genast utsägas, att behållningarna å inspektionens fonder icke äro tillräckliga för att medgiva utbetalning av de andelar av ifrågavarande belopp, som efter närmare prövning anses böra belasta nämnda fonder. Dessa skulle alltså behöva förstärkas, men detta låter sig, såvitt angår bankinspektionens fond, icke göra utan föregående ändring i lagen om bankrörelse (239 §), eftersom det bidrag till bankinspektionens fond, som för närvarande utdebiteras, är det enligt sagda lag högst medgivna; innan en omläggning av metoden för finansieringen av här avsedda pensioner kan äga rum, måste alltså proposition till riksdagen om ändring i banklagen avlätas.

Frågan har därefter varit föremål för övervägande inom finansdepartementet. Härvid har upprättats en promemoria vari föreslagits, att bankernas bidragsmaximum sättes till 0,04 procent av det sammanlagda beloppet av bankbolags egna fonder. I promemorian anföres härom följande.

Kostnaderna för bank- och fondinspektionens verksamhet, däribland kostnaderna för avlöningar till vid inspektionen anställd personal, fördelas å bankinspektionens fond, fondinspektionens fond och jordbrukskassetillsynens fond i enlighet med av Kungl. Maj:t fastställda grunder, varjämte vissa

kostnader bestridas från det under sjunde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till stämpelomkostnader. En motsvarande fördelning synes böra ske även av pensionskostnaderna. — — —

Bankinspektionens fond hade per den 30 juni 1953 en behållning av 37 900 kronor. Utgifterna under budgetåret 1953/54 har av bank- och fondinspektionen exklusive pensioner beräknats till ca 235 000 kronor. De bidrag, som skall erläggas av bankerna, hypoteksbolagen, Örebro inteckningskommanditbolag, P. Erikson & C:o samt Svensk Fartygskredit aktiebolag kan enligt nu gällande bestämmelser beräknas till ca 240 000 kronor. Behållningen å fonden skulle således per den 30 juni 1954 kunna uppskattas till i runt tal 43 000 kronor.

Vid ett genomförande av den av riksdagen förordade ordningen för finansieringen av omförmälda pensioner skulle under budgetåret 1954/55 ett belopp om ca 33 000 kronor komma att belasta bankinspektionens fond. De nyss anförda beräkningarna styrker den av bank- och fondinspektionen intagna ståndpunkten att behållningen å denna fond icke är tillräcklig för att tillåta en dylik merbelastning; ej heller finnes inom ramen för de i lagen om bankrörelse, 239 §, uppdragna gränserna för bankbolags bidrag till kostnaderna för inspektionen utrymme för en höjning av sagda bidrag. Då den av riksdagen begärda ordningen för finansieringen av inspektionens pensionskostnader otvivelaktigt snarast bör genomföras, bör redan av denna anledning förslag om höjning av maximigränsen för bankbolagens bidrag genom ändring av 239 § lagen om bankrörelse avlåtas till 1954 års riksdag.

Även av andra orsaker är emellertid en höjning av bankbolagens bidrag erforderlig. Sålunda har den höjning av den på bankinspektionens fond fallande andelen av bank- och fondinspektionens allmänna kostnader, som beslöts av Kungl. Maj:t den 27 februari 1953, medfört en ökad belastning å sagda fond. Vidare har bankbolagens egna fonder — varpå de utgående bidragen beräknas — under senare år icke tillvuxit i sådan omfattning att den huvudsakligen automatiska stegringen av bank- och fondinspektionens utgifter för avlöningar och omkostnader kompenseras genom automatiskt stegrade bidrag från bankerna. Detta har medfört att behållningen å bankinspektionens fond undergått en minskning, vilken begränsat den erforderliga reservmarginalen och därmed den nödvändiga rörelsefriheten. Minskningen har ävenledes, i kombination med den gällande ordningen för inbetalning av ifrågavarande bidrag, medfört det i princip otillfredsställande förhållandet, att utgifterna för banktillsynen under en del av året finansieras genom förskott från statsverket. Med utgångspunkt i de förut nämnda uppgifterna rörande bankinspektionens fond har bank- och fondinspektionen uppskattat detta förskott vid årsskiftet 1953/54 till ungefär 73 400 kronor.

Av det anförda torde framgå, att en förstärkning av bankinspektionens fond är nödvändig. Om behovet av denna förstärkning skattas till 100 000 kronor och med utgångspunkt i att förskottering av statsmedel bör undvikas, skulle fonden sålunda — utöver bidrag svarande mot utgifter till avlöningar, pensioner och omkostnader, förut beräknade till sammanlagt i runt tal ($235\ 000 + 33\ 000 =$) 270 000 kronor — behöva tillföras ($100\ 000 + 73\ 400 =$) ca 175 000 kronor. Härav bör hypoteksbolagen, Örebro inteckningskommanditbolag och Svensk fartygskredit aktiebolag bidraga med belopp, svarande mot deras andel av totalsumman av nu utgående bidrag, medan återstoden skulle falla på bankerna.

De årliga bidragens storlek blir beroende av den tidrymd, över vilken fonduppbbyggnaden utsträcker. Om denna anges till två år, skulle — med utgångspunkt i nuvarande uttaxering och bidragsunderlag och med iakttagande av en viss automatisk stegring häri — bidraget för bankernas del behöva

höjas från nuvarande 0,02 % till 0,03 % av bankernas egna fonder. Utsträckes tiden till tre eller sex år, blir det erforderliga procenttalet 0,027 respektive 0,025.

Den erforderliga uppbyggnaden av den förordade minimibehållningen hos fonden av ca 100 000 kronor torde lämpligen böra ske under en tid av sex år. Bidragsprocenten för bankerna bör således fastställas till 0,025 % av bankernas egna fonder. Proposition med förslag om den härför erforderliga ändringen av 239 § lagen om bankrörelse bör avlåtas till 1954 års riksdag. Det i denna paragraf stadgade bidragsmaximum bör emellertid icke vara så snävt, att man vid ofrånkomliga, nu icke förutsebara utgiftstegringar kan tvingas att ånyo ändra lagen. Lämpligt synes därför vara att bidragsmaximum sättes vid 0,04 %. — — — Den förordade höjningen av bankernas bidrag torde böra genomföras från och med kalenderåret 1954.

Över finansdepartementets promemoria har, efter remiss, yttranden avgivits av *statskontoret*, *bank- och fondinspektionen*, *svenska bankföreningen* och *svenska jordbrukskreditkassan*. Den ifrågasatta ändringen av 239 § banklagen har endast berörts i de yttranden, som avgivits av bank- och fondinspektionen och svenska bankföreningen.

Bank- och fondinspektionen yttrar följande.

Såsom närmare utvecklas i promemorian torde man i anledning av riksdagens revisorers förslag beträffande pensionering av bank- och fondinspektionens personal få vidtaga anordningar för att öka i första hand bidragen till bankspektionens fond, något som är angeläget även för att eliminera det behov av förskott från statsverket som nu tidvis föreligger samt för att därutöver bygga upp en tillräcklig fondbehållning. För att kunna erhålla ökade sådana bidrag måste emellertid en ändring ske i 239 § lagen om bankrörelse. Det härutinnan framlagda förslaget tillstyrkes av inspektionen, som jämväl finner den föreslagna uttaxeringen — 0,025 procent av bankernas egna fonder — lämpligt avvägd.

Svenska bankföreningen vill med hänsyn till vad i ärendet upplysts icke motsätta sig en höjning av bidragsprocenten till 0,025 procent. När den erforderliga fonduppbyggnaden skett borde emellertid övervägas, om icke procentsatsen åter kunde sänkas. I varje fall syntes det enligt bankföreningens uppfattning opåkallat att nu höja den i banklagen upptagna procentsatsen över 0,03 procent.

Departementschefen. 1949 års banklagssakkunniga framlade den 31 januari 1952 betänkande (SOU 1952: 2) med förslag till ny lag om bankrörelse, avsedd att ersätta 1911 års lag. Betänkandet är för närvarande föremål för övervägande inom finansdepartementet. Förslag till ny lag om bankrörelse beräknas emellertid icke kunna framläggas för 1954 års riksdag.

Bankernas bidrag till bestridandet av kostnaderna för bankspektionens verksamhet utgår för närvarande med två hundra procent av de egna fonderna, alltså med det högsta i banklagen medgivna beloppet. Av den i ärendet förebragta utredningen framgår, att en höjning av bidragsbeloppen är ofrånkomlig och att en sådan höjning bör genomföras snarast möjligt. En ändring av banklagens regler om visst bidragsmaximum torde sålunda

icke kunna anstå i avvaktan på att förslag till ny banklag framläggas, utan frågan om en ändring av 239 § banklagen bör upptagas till behandling redan nu.

I departementspromemorian har föreslagits en höjning av maximibeloppet till 0,04 procent. Såsom tidigare nämnts har svenska bankföreningen ansett, att höjningen borde kunna begränsas till 0,03 procent. Inom finansdepartementet gjorda preliminära beräkningar ger närmast vid handen att den faktiska bidragsprocenten för bankerna för närvarande bör fastställas till 0,025 procent. Med hänsyn till att nämnda procenttal så avvägts, att de inflytande bidragen jämväl medger viss fondering, torde ett maximibelopp av 0,03 procent i varje fall tills vidare erbjuda tillräcklig marginal. Jag förordar sålunda att det i 239 § banklagen angivna maximala procenttalet höjes från två hundraedels procent till tre hundraedels procent. Då det torde bli nödvändigt, att höjda bidrag uttages av bankerna från och med år 1954, bör den föreslagna lagändringen träda i kraft snarast möjligt.

Den närmare fördelningen av de på bankspektionens fond, fondinspektionens fond och jordbrukskassetillsynens fond fallande andelarna av kostnaderna för bank- och fondinspektionens verksamhet ävensom fastställandet av det bidrag, som skall uttagas av bankbolagen, torde liksom hittills få ankomma på Kungl. Maj:t.

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att lagrådets utlåtande över ett inom finansdepartementet upprättat förslag till *lag om ändrad lydelse av 239 § lagen den 22 juni 1911 (nr 74) om bankrörelse*, av den lydelse *Bilaga*¹ vid detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Kungl. Höghet Regenten.

Ur protokollet:

Karl-Ingmar Edstrand.

¹ Denna bilaga, som är lika lydande med det vid propositionen fogade förslaget, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 23 november 1953.

Närvarande:

justitieråden NISSEN,
HELLQUIST,
KARLGREN,
regeringsrådet ECKERBERG.

Enligt lagrådet den 18 november 1953 tillhandakommet utdrag av protokoll över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet den 6 november 1953, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag om ändrad lydelse av 239 § lagen den 22 juni 1911 (nr 74) om bankrörelse*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av byråchefen i finansdepartementet C. V. Åbjörnsson.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:
Harriet Stangenberg.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 27 no-
vember 1953.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, NORUP, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, lagrådets den 23 november 1953 avgivna utlåtande över det till lagrådet den 6 november 1953 remitterade förslaget till *lag om ändrad lydelse av 239 § lagen den 22 juni 1911 (nr 74) om bankrörelse*.

Med förmälan, att förslaget av lagrådet lämnats utan erinran, hemställer föredragande departementschefen, att detsamma måtte jämlikt § 87 rege- ringsformen genom proposition föreläggas 1954 års riksdag till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter bi- trädde hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Otto Winther.

537789. Stockholm 1953. Isaac Marcus Boktryckeri Aktieboiag